

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl/contact

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PZH-2024-856364955
DOS-2022-0003410

Bijlage
-

Aan
Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit
Noël van Dooren
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Onderwerp

Reactie advies PARK uitwerking Ruimtelijk Voorstel

Geachte heer van Dooren, beste Noël,

Allereerst danken wij u voor het advies *'Beelden Delen: Advies over het ruimtelijk voorstel'* dat u op ons verzoek heeft uitgebracht. In uw advies focust u op de fase van verdere uitwerking en geeft u ons zeven aanbevelingen mee voor het vervolg. In deze brief gaan wij in op uw aanbevelingen.

Algemeen

Het Ruimtelijk Voorstel schetst de koers op hoofdlijnen voor een toekomstbestendige invulling van Zuid-Holland. Op basis van een heldere analyse zien wij dat we een nieuwe richting moeten inslaan voor de toekomst van onze provincie. Een richting waarin we de focus leggen op het vergroten van kwaliteit en helder stellen dat we het moeten doen met de ruimte die er is. Met als consequentie dat een nieuwe ruimtevraag niet meer vanzelfsprekend kan worden gefaciliteerd. We denken dat dit nodig is als basis om concretere toekomstgerichte keuzes te kunnen maken en richting te geven aan ingrijpende transities en opgaven die terechtkomen in de beperkte ruimte van Zuid-Holland. U feliciteert ons met de bestuurlijk omarmde uitgangspositie van deze door u gekwalificeerde omvangrijke koerswijziging.

Na de vaststelling van het Ruimtelijk Voorstel door Provinciale Staten dit voorjaar staan we als provincie nu voor de taak om de geschetste hoofdlijnen thematisch en gebiedsspecifiek uit te werken en te concretiseren. Terecht wijst u erop dat uitwerking van de nieuwe koers geen sinecure betreft. Hier is een grote mate van inzet, betrokkenheid en expertise voor nodig. We starten daarmee met het besef dat dit tijd vergt en daadkracht verlangt van ons en onze vele betrokken partners. Uw adviezen geven ons welkome handvatten die daarbij bruikbaar kunnen zijn.

Reflectie op uw 7 aanbevelingen

U doet ons zeven aanbevelingen voor de te volgen werkwijze in het verdere uitwerkingstraject. Puntsgewijs geven wij een reactie:

1. *De opvattingen over de uitwerking verschillen hoe dan ook – maak ze zichtbaar.*

Wij herkennen dit advies en het belang van het stapsgewijs inzichtelijk maken van diverse uitwerkingsmogelijkheden en het in beeld brengen van de consequenties. Zowel bij onszelf als bij onze partners is de behoefte daaraan groot. Dit passen wij ook toe bij het voorbeeld dat u benoemt; recent startten wij de studie naar toekomstige grondwaterstanden in veenweidegebieden, waarvoor diverse scenario's en uitwerkingsopties met betrokkenheid van partners in beeld worden gebracht. Zo beogen we betrokkenen ook deelgenoot te kunnen maken van keuzes, onderliggende waarden bloot te leggen en de uitlegbaarheid van uiteindelijk noodzakelijke keuzes te vergroten.

2. Breng hiërarchie aan, toon de opties!

Het Ruimtelijk Voorstel volgt, ook op verzoek van het Rijk, een indeling die grofweg langs de in de planologie breed bekende lagenbenadering loopt. In drie lagen/bewegingen wordt een eerste doorvertaling gegeven van de nieuwe koers op hoofdlijnen zoals die in het Ruimtelijk Voorstel is geschetst. Deze hiërarchie is gestoeld op verschil in dynamiek en ontwikkeltijd per laag, maar tegelijkertijd zijn deze lagen nauw met elkaar verbonden. Op veel onderwerpen is nu uitwerking vereist, waar dit kan doen we dit gelijktijdig, maar we erkennen ook de noodzaak om uitwerking te faseren in tijd. Vanwege onderlinge afhankelijkheden tussen onderwerpen, de beschikbare capaciteit of benodigde aanvullende expertise zullen we stapsgewijs zaken uitwerken en gaan doorvertalen naar beleid. Overzicht en hiërarchie van de uitwerking vormt ook onderdeel van de Herziening Omgevingsbeleid 2025. In die Herziening beogen we al een flinke stap van doorvertaling van het Ruimtelijk Voorstel, daar waar dat kan, te maken.

In deze uitwerkingen pogen wij ook de mogelijke uitwerkingsscenario's en -opties verder in beeld te brengen. De studie naar grondwaterstanden welke hiervoor onder aanbeveling 1 is benoemd, is daar een voorbeeld van.

Ook zullen we naast een thematische uitwerking aan de slag gaan met de gebiedsvertaling van het Ruimtelijk Voorstel. Daarin dienen gebiedsgerichte keuzes over de afwegingen tussen en binnen ruimtevragers in beeld te worden gebracht: naar ons idee zullen verschillende uitwerkingsmogelijkheden en opties daarin mogelijk zijn.

3. Stel een agenda op voor de uitwerking

Onze nieuwe koers schetst een beeld op hoofdlijnen dat een stapsgewijze nadere uitwerking vraagt. We herkennen de behoefte aan een heldere uitwerkingsagenda. Naar onze verwachting zal de doorvertaling van de nieuwe koers naar omgevingsbeleid meerdere herzieningsrondes vergen. In de Startnotitie van Herziening Omgevingsbeleid 2025 schetsen we op welke onderwerpen we nu de eerste stappen naar beleidsdoorvertaling gaan maken.

In het Ruimtelijk Voorstel is eveneens een prioritaire uitwerkingslijn benoemd met onderwerpen die helderheid en keuzes vragen van het Rijk. Juist van het Rijk, omdat het onderwerpen betreft waarop (inter)nationale keuzes en de door haar uit te zetten lange termijnkoers directe consequenties hebben op onze (boven)regionale beleidsruimte, voor nu én de langere termijn. Onderwerpen die u daarbij als voorbeeld noemt herkennen wij dan ook grotendeels: helderheid over de nationale koers op het water- en energiesysteem, onze economie, landbouw en verstedelijking in de toekomst.

4. Werk uit wat met 'kwaliteit' wordt bedoeld

Het voornemen dat we hebben vastgelegd in het Ruimtelijk Voorstel is om de omslag te maken van het denken in vergroten van kwantiteit naar het versterken van kwaliteit. Terecht vraagt u aandacht en agendeert u de noodzaak om het begrip kwaliteit nader te duiden en in te kleuren.

In het vastgestelde Ruimtelijk Voorstel stellen we brede welvaart als kompas centraal om op het begrip kwaliteit een eerste uitwerking te geven. Meer dan in het verleden stellen we aspecten zoals gezondheid, (omgevings)kwaliteit en veiligheid centraal in het maken van afwegingen die de toekomstige ruimtelijke invulling van Zuid-Holland vormgeven.

Dat vraagt voor de praktijk nog om meer toepasbare handvatten, waarmee in de vervolgitwerking op brede welvaart aan de slag zal worden gegaan.

5. Samen puzzelen, knutselen, tekenen

Met deze aanbeveling vraagt u nadrukkelijk aandacht voor de gezamenlijkheid in de uitwerking. Als middenbestuur is ons door het Rijk gevraagd om een richting te schetsen hoe de grote diversiteit aan opgaven een plek kunnen vinden in onze ruimte. Wij schetsen deze richting nu op hoofdlijnen, maar doen dat vanuit het besef dat uitwerking en realisatie uitsluitend kan plaatsvinden in nauwe samenspraak met onze partners. Juist vanwege de grote verwevenheid en afhankelijkheden in keuzes op (inter)nationale schaal én grote diversiteit aan gebiedskenmerken die onze provincie rijk is.

De thematische en gebiedsspecifieke uitwerkingen pogen we daarom ook vorm te geven in nauwe verbinding met onze partners. Zowel formeel als informeel, uitnodigend en onderzoekend.

6. Zorg dat het omgevingsbeleid de koerswijziging kan ontvangen

In het Ontwerp van Herziening 2024 zijn enkele eerdere aanbevelingen uit een PARK-advies met betrekking tot het provinciale omgevingsbeleid reeds opgevolgd. Zo is het kopverhaal van de Omgevingsvisie, waarin de lange termijn doelen van de provincie zijn toegelicht, gedeeltelijk herzien en integraal onderdeel geworden van het digitale omgevingsbeleid. Voorheen stond dit kopverhaal in een aparte bijlage op de website, waardoor deze minder goed vindbaar was. Daarbij is de koers met haar uitgangspunten uit het Ruimtelijk Voorstel direct in het kopverhaal opgenomen met de mededeling dat de nieuwe koers het kader vormt en richting geeft voor komende herzieningen van het omgevingsbeleid. Verder zijn bij Herziening 2024 alle beleidskeuze teksten qua vorm en inhoud herzien en waar mogelijk samengevoegd om hun zeggingskracht te vergroten en tot een meer consistent en beter leesbaar geheel te komen. Daar waar beleidskeuzes de nieuwe koers leken tegen te spreken, zijn enkele aanpassingen doorgevoerd. Ook is er nu een directe koppeling aangebracht tussen beleidskeuzes in de Omgevingsvisie, beleidsprestaties in de Voorjaarsnota en opdrachten in het Opdrachtenregister. Daardoor kan voortaan effectiever op doelen en ambities worden aangestuurd. Tot slot is er naar aanleiding van het vaststellen van het 'Ruimtelijk Voorstel - Ruimtelijke koers toekomstbestendig Zuid-Holland' een analyse gemaakt van alle onderwerpen waarop aanpassingen in het omgevingsbeleid nodig zijn en is een procesaanpak opgesteld voor een langjarig programma dat daar stapsgewijs mede uitvoering aan zal geven.

7. Vier de goede voorbeelden

Wij (h)erkennen het belang van het benoemen en het uitdragen van goede voorbeelden. Het integraal benaderen van de grote diversiteit aan opgaven is van groot belang maar gelijktijdig complex, mede omdat er logischerwijs een veelvoud aan betrokkenen een rol bij spelen.

Mede daarom is vanuit het provinciaal team omgevingsbeleid in het afgelopen jaar ervaring opgedaan met het organiseren van OmgevingsLAB sessies voor complexe opgaven en locaties waar veel belangen samenkomen. Doel van deze sessies is om met interne collega's en externe partners

vanuit een gedeeld inzicht tot een meer integrale belangenafweging en een gezamenlijk handelingsperspectief te komen. Op basis van de nieuwe koers zal daarvoor een afwegingskader worden opgesteld. Met deze werkwijze beogen we in gezamenlijkheid de stappen te zetten die nodig zijn, waarbij hopelijk succesvolle uitwerkingsvoorbeelden kunnen volgen die gevierd kunnen worden.

Tot slot

Wij waarderen het dat u ons een extra impuls geeft om Zuid-Holland gezamenlijk toekomstbestendig vorm te geven en dat u daarvoor in uw advies met betrekking tot het uitwerkingstraject van het Ruimtelijk Voorstel ook concrete handvatten biedt.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit

Wij verzoeken u in uw correspondentie altijd het DOS-nummer (DOS-2022-0003410) te vermelden.
Meer informatie www.zuid-holland.nl/contact